

PROJECTSUBSIDIES NATUUR

OPROEP VOOR NATUURLIJKE PERSONEN,
PRIVAATRECHTELIJKE PERSONEN EN
LOKALE BESTUREN

Inhoud

Inleiding	3
1. Indiening	4
1.1. Ontvankelijkheid van het dossier	4
1.2. Dossiersamenstelling	6
1.3. Procedure	7
1.4. Contactpersonen	7
2. Selectie, beoordeling en uitbetaling van de subsidie	8
2.1. Beoordelingscriteria en selectie	8
2.2. Berekening van de subsidie	9
2.3. Uitbetaling van de subsidie	9
3. Verplichtingen na toekenning	11
3.1. Termijn van uitvoering en rapportering	11
3.2. Communicatie	11
3.3. Bekendmaking betalingsgegevens	12
3.4. Natuurbeheerplan	12
4. Terugvordering van subsidies	13

Inleiding

Bij het Agentschap voor Natuur en Bos zorgen wij ervoor dat iedereen in Vlaanderen van de natuur kan genieten, nu en in de toekomst. Samen met partners zijn we, als vakmannen en -vrouwen van natuur, elke dag in de weer om de natuur te beschermen en duurzaam te ontwikkelen. Het realiseren van de Europese natuurdoelen is een van de strategische projecten om deze ambitie waar te maken. De Vlaamse regering keurde de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) reeds definitief goed in 2014.

Via Projectsubsidies Natuur (binnen het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 over de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer) biedt Natuur en Bos de kans aan natuurlijke personen, privaatrechtelijke personen en lokale besturen om een bijdrage te leveren aan de realisatie van de Europese natuurdoelen (habitats en soorten) én aan het ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit.

Binnen de projectoproep zijn we op zoek naar projecten die invulling geven aan de realisatie van de prioritaire inspanningen en acties rond de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) en projecten die inspelen op het ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit. In 2023 schenken we daarbij opnieuw bijzondere aandacht aan projecten die natte natuur realiseren in gebieden waar maximale meerwaarde gecreëerd kan worden. Hier gaat het vooral om (herstel van) veengebieden, vallei- en moerasgebieden (bv. hydrologieherstel), vochtige graslanden in valleien en polders.

Deze subsidie kan gebruikt worden voor concrete realisaties op het terrein (eenmalige inrichtingswerken, natuurontwikkelingswerken, achterstallig beheer als noodzakelijk deel voor een verdere inrichting,...).

Afhankelijk van het type natuurbeheerplan (type 2, 3 of 4) waarvoor men kiest, bedraagt de projectsubsidie 50%, 80% of 90% en wordt deze binnen speciale beschermingszones (SBZ) verhoogd tot respectievelijk 75%, 90% of 95% als het terrein en de inrichtingsmaatregelen PAS-relevant zijn. Indien PAS-relevant, kan de verhoogde subsidie slechts eenmalig in een beheerplanperiode (24 jaar) toegekend worden.

Deze inrichtingsmaatregel valt onder het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPO). Wanneer aan alle voorwaarden voldaan is, maken de ingediende projecten kans op cofinanciering. Projecten die voor cofinanciering in aanmerking komen, zijn projecten met als doel een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te behouden van Natura 2000-habitats en -soorten in de Natura 2000-gebieden en gebieden met een hoge natuurwaarde.

¹ Programmatische Aanpak Stikstof cfr artikel 50ter §4 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, en PAS-relevantie zoals beschreven in art. 12, §1, 3° van het BVR van 14/07/2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer.

1.Indiening

Dien je project in via natura2000.vlaanderen.be/projecten.

De oproep verloopt in twee fases. Toets vóór 31 maart eerst je projectidee af bij de contactpersoon van Natuur en Bos voor jouw regio (zie 1.3). De contactpersoon kan je in de voorbereidingsfase raad geven en begeleiden bij de opmaak van je dossier. Ontving je een gunstig preadvies voor je projectidee? Dan kan je daarna je dossier volledig, kwaliteitsvol en onderbouwd indienen.

1.1 Ontvankelijkheid van het dossier

1.1.1. Instapvoorwaarden

Het projectvoorstel moet voldoen aan onderstaande instapvoorwaarden om ontvankelijk verklaard te kunnen worden en dus in aanmerking te kunnen komen voor subsidiëring.

- De projectsubsidieaanvraag wordt ingediend door **een natuurlijk persoon, een privaatrechtelijk persoon of een lokaal bestuur**, als beheerder of namens de beheerder (gevolmachtigde in geval van een gezamenlijk natuurbeheerplan).

De aanvrager is ook de begunstigde. Als de aanvraag ingediend wordt door een gevolmachtigde is de gevolmachtigde de aanvrager en ook begunstigde.

Indien de aanvrager niet de eigenaar is en er ook geen schriftelijke beheerovereenkomst is, wordt ook het schriftelijke akkoord (volmacht) van de eigenaar(s) toegevoegd. Aanvragen door of namens Vlaamse of Federale instellingen komen niet in aanmerking. Inrichtingen op gronden in eigendom van Vlaamse of Federale overheden en instellingen zijn slechts ontvankelijk als er sprake is van een overdrachtsakte of duurzame overeenkomst waarbij het beheer en het gebruik overgedragen werd.

- Het project draagt bij aan de realisatie van de natuurdoelen binnen een speciale beschermingszone (SBZ) of aan de instandhouding van een Europees te beschermen soort (zie download). Ofwel heeft het project betrekking op het bereiken van de goede staat van instandhouding van bestaand boshabitat buiten SBZ, ofwel op het ontwikkelen van een hogere natuurkwaliteit buiten IHD-context.
- Focust het project op **IHD**? Dan zijn de maatregelen gekoppeld aan:
 - de natuurdoelen (doelen voor habitat en soorten, prioritaire inspanningen) opgenomen in een S-IHD-besluit of managementplan voor het betrokken SBZ (zie www.natura2000.vlaanderen.be)

- of aan goedgekeurde soortbeschermingsprogramma's (www.natuurenbos.be/SBP)
 - of aan leefgebied van een van de Europees te beschermen soorten
 - of aan ligging binnen boscomplexen die tot de gunstige staat van instandhouding kunnen (GSVI) komen en mits de voorgestelde maatregelen focussen op het bereiken van deze GSVI, voor projecten met betrekking op bestaand boshabitat buiten SBZ.
 - Als het project een **hogere natuurkwaliteit** nastreeft maar niet rechtstreeks bijdraagt aan de realisatie van IHD's dan zijn de maatregelen:
 - gevat door een (natuur)beheerplan (of een naar natuurbeheerplan om te vormen bestaand beheerplan) of een goedgekeurde verkenningnota
 - geen beletsel voor de realisatie van lokaal gestelde oppervlakte- en kwaliteitsdoelen voor de habitat(s) binnen een speciale beschermingszone
 - niet gericht op inrichtingen voor toegankelijkheid en recreatie
 - in functie van een habitattypische soort of een Vlaamse prioritaire soort (beschikbaar als download), als de maatregel expliciet als soortgericht wordt voorgesteld.
 - Projecten die **natte natuur** realiseren, herstellen, kunnen zowel in functie van IHD als in functie van een hogere natuurkwaliteit ingediend worden. Ze beantwoorden daardoor ook aan die respectievelijke voorwaarden. We onderscheiden deze maatregelen:
 - o herstel van de oorspronkelijke/natuurlijke kenmerken van wetlands (moerassen, broekbossen, natte graslanden, slikken en schorren en veengebieden)
 - o herstel van het hydrologisch functioneren van wetland
 - o aanleg van nieuwe wetlands waarbij waterconservering en natuurontwikkeling gecombineerd worden
 - Behoudens de bepaling voor projecten die een "hogere natuurkwaliteit" nastreven, beschikt de aanvrager op het ogenblik van de aanvraag van de projectsubsidie ten minste over een **goedgekeurde verkenningnota** zoals vermeld in artikel 3 van het 'besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten' voor een natuurbeheerplan van type 2, 3 of 4. **OF** de aanvrager verbindt er zich toe om zo snel mogelijk en uiterlijk binnen 3 jaar na de toekenning van de projectsubsidie een **aanvraag tot goedkeuring van een natuurbeheerplan type 2, 3 of 4** in te dienen bij Natuur en Bos.
- Als de aanvrager op het ogenblik van de aanvraag van de projectsubsidie beschikt over een goedgekeurd natuurbeheerplan van type 2, 3 of 4, moet het

2 Lokale besturen zijn: Vlaamse steden, gemeenten, provincies, OCMW's, kerkfabrieken, polderbesturen en wateringen, of de daarmee gelijkgestelden zoals autonome gemeente-bedrijven, intercommunales, en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (zoals bedoeld binnen het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking, en waarvan een lijst beschikbaar is via <http://geo.vlaanderen.agiv.be/geo-Vlaanderen/intercomm/>).

3 Een soort die gebruikt wordt bij het beoordelen van de staat van instandhouding van een Natura 2000-habitat (<https://www.ecopedia.be/encyclopedie/habitattypische-soort>)

4 Een soort die voorkomt op de Europese Rode lijsten waarvoor Vlaanderen internationale verantwoordelijkheid heeft gelijkaardig aan die voor Natura 2000 soorten (https://www.natuurenbos.be/sites/default/files/vlaams_natura_2000-programma-bijlagen.pdf).

project bijdragen tot het bereiken van minstens één natuurstreefbeeld dat opgenomen is in deel 1 van het natuurbeheerplan zoals vermeld in bijlage 1 bij het besluit van 14 juli 2017 over de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten.

- Het totale bedrag dat voor subsidiëring wordt ingediend bedraagt ten minste 3.000 euro incl. BTW.
- Het project wordt eerst als projectidee voorgelegd binnen de aanvraagprocedure. De contactpersoon van Natuur en Bos begeleidt bij de procedure en bespreekt op basis van de aangeleverde informatie en indien nodig, welke elementen bijgestuurd moeten worden vooraleer een definitieve subsidieaanvraag ingediend wordt.
- De middelen worden gebruikt voor concrete realisaties op het terrein (eenmalige inrichtingswerken, natuurontwikkelingswerken, achterstallig beheer als noodzakelijk onderdeel voor verdere inrichting,...).
- Van de totale voor subsidiëring weerhouden geplande of gerapporteerde inrichtingskosten, verminderd met de eventuele inkomsten van de uitvoering van het gesubsidieerde werk behoudens de inkomsten ten gevolge van de verkoop van het gekapt hout, kan maximaal 10% besteed worden als overhead voor de voorbereiding en begeleiding van de werken, met een maximumbedrag van 35.000 euro incl. BTW. Overheadkosten voor voorbereiding en begeleiding zijn aantoonbare kosten die rechtstreeks verbonden zijn aan het project en die nodig zijn voor de goede uitvoering ervan, zoals personeelskosten (bijvoorbeeld projectcoördinatie en werfcoördinatie of opmaak van het administratief dossier), opmeting van het terrein (landmeter), opmaak van ontwerp/inrichtingsplannen, niet wettelijk verplichte (detail)studies/onderzoek na voorafgaande algemene haalbaarheidsstudie, ...
- Projectkosten komen alleen in aanmerking als er geen andere, specifiek daarvoor bestemde subsidie-mogelijkheden zijn binnen het BVR van 14 juli 2017 en binnen andere subsidies van Natuur en Bos zoals subsidies herbebossing en bebossing, groenjobs, natuur-projectovereenkomsten, voor Regionale Landschappen en Bosgroepen: maatregelen en personeelskosten die opgenomen zijn in de overeenkomst met de provincies.
- Er kan gecumuleerd worden met subsidies vermeld in een andere wet of een ander reglement tenzij die andere wet of dat ander reglement dit verbiedt. Bij cumulatie kunnen de gezamenlijke subsidies niet meer bedragen dan de totale kostprijs van de uitgevoerde inrichtingsmaatregelen. In de subsidieaanvraag wordt uitdrukkelijk vermeld of er beroep werd/zal worden gedaan op andere subsidies en om welk bedrag het gaat. Als hieruit blijkt dat de gecumuleerde subsidies meer dan 100% van de totale kostprijs van de uitgevoerde maatregelen bedragen, wordt de Projectsubsidie Natuur pro rata bijgesteld.

Er kan niet gecumuleerd worden met andere subsidies voor investeringen zoals bedoeld in Hoofdstuk 3 van het BVR van 14 juli 2017 (LIFE restfinanciering).

Bij cumulatie van subsidies zorgt de aanvrager voor transparantie en volledigheid van gegevens in de aanvraag en later ook bij de rapportering.

- De inrichtingsmaatregelen worden niet door de aanvrager zelf uitgevoerd. Onverminderd de wetgeving op de overheidsopdrachten, worden 3 offertes opgevraagd. De wetgeving overheidsopdrachten wordt onverminderd gevolgd. De werken worden aangevat uiterlijk in het jaar na het jaar waarin de subsidie werd toegekend, en beëindigd uiterlijk drie jaar na de toekenning van de subsidie.
- Ontbrekende elementen uit de ingediende project-subsidieaanvraag die door Natuur en Bos worden opgevraagd, levert de indiener van de projectsubsidie-aanvraag aan **binnen de 30 dagen** conform art.7 §1 van het BVR van 14/07/2017.
- Voor projecten met omvangrijke grondwerken (vanaf 250 m²) gaat de indiener na of er een technisch verslag moet worden opgemaakt volgens de OVAM-grondverzetsregeling (<https://www.ovam.be/gebruik-van-bodemmaterialen-grondverzet>), en geeft dit aan bij de aanvraag. Zo ja, moet tegen de juring (zie 1.3 procedure) via een erkend bodemsaneringsdeskundige minstens een voorstudie en de resultaten van de bemonstering als basis voor het technisch verslag beschikbaar zijn om het project en de projectkosten te kunnen beoordelen.
- Het project of de projectmaatregel kan niet bestaan uit het uitvoeren van wettelijke verplichtingen en mag niet in strijd zijn met bestaande wetgeving. Als er bij de uitvoering van de werken ook administratieve of procedurele stappen in het kader van bestaande regelgeving gevolgd moeten worden (archeologisch vooronderzoek, bodemonderzoek en opmaak van een technisch verslag door een bodemsaneringsdeskundige in uitvoering van de grondverzetsregeling OVAM) kunnen deze kosten wel mee ingebracht worden onder een specifieke noemer als gewone projectkost.
- Er kunnen geen subsidies verleend worden aan een begunstigde waarvoor een bevel tot terugvordering uitstaat als gevolg van een eerder besluit van de Europese Commissie waarbij de steun conform de Europese regels inzake staatssteun onrechtmatig en onverenigbaar met de interne Europese markt is verklaard.
- Voor inrichtingswerken op percelen die deel uitmaken van een erkend reservaat kan ofwel een Projectsubsidie Natuur worden aangevraagd ofwel verloopt de subsidiëring nog met toepassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2003 tot vaststelling van de voorwaarden voor de erkenning van natuurreservaten en van terreinbeherende verenigingen en houdende toekenning van subsidies.

Voorbeelden van goedgekeurde projecten binnen de vorige projectoproepen vind je op <https://natura2000.vlaanderen.be/projecten> en op <https://www.ecopedia.be/pagina/projecten>

1.1.2. Aanvullende voorwaarden

- Volgende maatregelen of kosten zijn slechts onder voorbehoud toegelaten:
 - o Exotenbestrijding (<https://www.ecopedia.be/pagina/exoten>) kan enkel als onderdeel van een

ruimer inrichtingsproject waarbij er voor een effectieve aanpak gekozen wordt als essentiële stap voor het in de lokaal goede staat van instandhouding brengen van het habitat en waarbij de bestrijding tot een permanente oplossing leidt voor het projectgebied. Voor zover relevant voor het projectgebied wordt in eerste instantie gefocust op de lijst van voor de Europese Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten.

- o Achterstallig beheer als noodzakelijke voorbereiding voor een verdere inrichting van het terrein, voor zover er voor de percelen geen subsidies werden verleend in het verleden voor hetzelfde beheer binnen de uitvoering van een beheerplan.
- o Natuurverbindings- en ontsnipperingsmaatregelen als deze concreet vermeld worden in het G-IHD of een S-IHD besluit of in een soortbeschermingsprogramma.
- o Op gronden bezwaard met een vonnis voor een milieu- of stedenbouwkundige overtreding (Vlaamse codex ruimtelijke ordening of Decreet algemene bepalingen milieubeleid) waarvoor een herstel of verdere inrichting mee opgenomen is in de subsidieaanvraag, komt de aanvraag enkel in aanmerking indien u als aanvrager/begunstigde de overtreding niet zelf beging. De aanvrager bezorgt de nodige info in de aanvraag om de aard van het vonnis of de handhavingsmaatregel en de aansprakelijkheid te verduidelijken:
 - In geval van een vonnis: het afschrift, of minstens de beschrijving van het vonnis, en vermelding van de corresponderende maatregelen in de subsidieaanvraag.
 - In geval van een handhavingsmaatregel: het bewijs van de vaststelling en maatregel, of minstens de beschrijving ervan in relatie tot het project en de projectonderdelen.

- o Projecten zoals hermeanderingen, verondiepingen van waterlopen, verwijderen van oeverwallen, ruimte geven aan zomer- en winterbed,... kunnen slechts gesubsidieerd worden indien dit leidt tot realisatie van zowel vernatting als extra oppervlakte/herstel natuurstreefbeelden natte natuur.
- o Acties en maatregelen die rechtstreeks volgen uit ander vigerend beleid en regelgeving, zoals acties uit stroomgebiedbeheerplannen en/of (investerings) programma's voor de uitvoering van het decreet Integraal Waterbeleid, waarbij de taakstelling voor de waterloopbeheerder al werd bepaald en waarbij het 'natte natuur' projecten betreft (zie 1.1.1) die zowel vernatting als extra oppervlakte natuurstreefbeelden natte natuur realiseren of herstellen. Deze acties en maatregelen kunnen uitzonderlijk en beperkt gedurende de termijn van de Europese of Vlaamse financiering voor natte natuur (Blue Deal) gesubsidieerd worden. De voorwaarde tot opmaak van een natuurbeheerplan blijft gelden.
- o Specifieke infrastructuur die onmisbaar is voor een goede en duurzame realisatie van de inrichting (bijvoorbeeld tijdelijke werfwegen en rijplaten, een permanente pomp in zilte graslanden, een stuw, een beheerbrug als er geen andere toegang is,...).
- o Afgraven verontreinigde grond (afgraving, zeven van fracties ter plekke, afvoerkost, exclusief reinigingskost in een erkend grondreinigingscentrum) als onderdeel van een inrichtingsproject kan, indien:
 - er reeds een technisch verslag (minimaal een ontwerp of voorlopige resultaten) grondverzet (<https://www.ovam.be/begrippen-grondverzet>) of bodemonderzoek door een erkend bodem-saneringsdeskundige werd uitgevoerd en hieruit blijkt dat een afgraving nodig is voor de te reali-

seren doelen, maar zonder dat er een zware en risicovolle verontreiniging is waarvoor voorzorgs- of veiligheidsmaatregelen nodig zijn

- het duidelijk is dat er geen cofinanciering kan worden verkregen bij OVAM voor de sanering van historische verontreiniging (<https://www.ovam.be/cofinanciering>)
- Volgende maatregelen of kosten worden uitgesloten:
 - o Aankoop van materieel (gereedschappen of machines) bij de ontwikkeling en/of uitvoering van het project. De eventuele huur hiervan wordt wel toegelaten.
 - o Communicatiekosten.
 - o Voorzieningen met het oog op toegankelijkheid en onthaal (slagbomen, klaphekjes, sassen, paden, infoborden, onthaalpoorten,...).
 - o Alle andere werken en kosten die geen deel uitmaken van de concrete terreinrealisatie.

1.2 Dossiersamenstelling

De aanvraag van de projectsubsidie wordt **uiterlijk tegen 30 april 2023** ingediend bij Natuur en Bos. Instructies over de indiening vind je terug op <https://www.natura2000.vlaanderen.be/projectsubsidies-natuur>.

1.3 Procedure

31/01/2023: lancering projectoproep

Vanaf 31/01/2023: voorleggen van het projectidee, met mogelijkheid tot overleg/coaching met de Natuur en Bos-aanspreekpunten voor jouw regio:

Regio West:

Ann De Rycke – tel: 0473 85 46 33 -
mail: ann.derycke@vlaanderen.be

Regio Oost:

Katleen Vandenberg (Limburg) – tel: 0496 08 14 88 –
mail: katleen.vandenberg@vlaanderen.be

Daniel Josten (Antwerpen) – tel: 0499 94 91 35 –
mail: daniel.josten@vlaanderen.be

Nico Verwimp (Vlaams-Brabant – Zuid-Limburg) –
tel: 0499 94 21 81 of 016/66 63 32 -
mail: nico.verwimp@vlaanderen.be

Tot 31/03/2023 begeleiding en evaluatie (preadvies) van projectideeën.

30/04/2023: uiterste datum van indienen van het definitieve projectvoorstel.

01/05/2023-01/08/2023: beoordeling en jurering van de projecten.

01/08/2023 tot 01/10/2023: advies op geselecteerde projecten door de Inspecteur van Financiën en beslissing door de minister.

Natuur en Bos deelt de beslissing mee aan de indiener van de projectvoorstellen. Aan de begunstigde wordt ook het maximale bedrag van de projectsubsidie meegedeeld.

1.4 Contactpersonen

Yves Coppens – Natuur en Bos

T: 02 553 84 81

Mail: yves.coppens@vlaanderen.be

Nele Hardies – Natuur en Bos

T: 02 553 02 43

Mail: nele.hardies@vlaanderen.be

2. Selectie, beoordeling en uitbetaling van de subsidie

2.1 Beoordelingscriteria en selectie

De ontvankelijke projectsubsidieaanvragen worden beoordeeld volgens onderstaande beoordelingscriteria:

Als het project instandhoudingsdoelstellingen realiseert:

Bijdrage van het werk of de werken aan de instandhoudingsdoelstellingen: 28% van de punten.

Projecten die prioritair habitat of prioritaire acties realiseren, krijsende hoogste quotering, daarna prioritaire inspanning, daarna habitatdoelen of maatregelen uit een soortenbeschermingsprogramma (SBP), daarna leefgebied buiten soortenbeschermingsprogramma's (SBP) en als laatste bestaand boshabitat buiten speciale beschermingszones (SBZ):

- o Prioritair habitat of prioritaire acties
- o Prioritaire inspanning
- o Habitatdoelen of maatregelen SBP

- o Leefgebied Europees te beschermen soort, buiten SBP
- o Bestaand boshabitat buiten SBZ

Het project wordt daarnaast gewogen op zeer belangrijk, belangrijk of minder belangrijk voor desbetreffend SBZ (S-IHD) en/of het 'belang van het project voor de doelstellingen op Vlaams niveau (G-IHD)'.

OF

Indien het project geen instandhoudingsdoelstellingen realiseert:

Bijdrage van het werk of de werken aan het verhogen van de natuurkwaliteit: 28% van de punten.

Projecten die behoud of herstel van een natuurstreefbeeld voor een regionaal belangrijke biotoop realiseren krijgen de hoogste quotering, daarna behoud of herstel van een natuurstreefbeeld leefgebied voor een habitattypische soort, daarna behoud of herstel van

een natuurstreefbeeld leefgebied voor een Vlaamse prioritaire soort en als laatste behoud of herstel van natuurstreefbeeld mozaïeklandschap:

- o Behoud of herstel van een natuurstreefbeeld voor een regionaal belangrijke biotoop of vegetatie van regionaal belang
- o Behoud of herstel van een natuurstreefbeeld leefgebied voor een habitattypische soort
- o Behoud of herstel van een natuurstreefbeeld leefgebied voor een Vlaamse prioritaire soort
- o Behoud of herstel van natuurstreefbeeld mozaïeklandschap of onbeheerde climaxvegetatie

Conformiteit van het project en de afzonderlijke projectmaatregelen met maatregelen die opgenomen zijn in een natuurbeheerplan of bestaand beheerplan waarvan de omvorming naar een natuurbeheerplan lopend of gepland is.

Natte natuur:

Projecten die (bijkomende) natte natuur herstellen of realiseren in het kader van de Blue Deal, doorlopen dezelfde procedure maar worden afzonderlijk gerangschikt. Het budget van Blue Deal gaat integraal naar deze projecten.

Het stimuleren van de realisatie van natte natuur maakt enerzijds deel uit van het gebiedsgericht programma voor herstel en inrichting van (gedegradeerde) wetlands, met het oog op waterbeheersing, natuurontwikkeling en klimaatmitigatie (uit beleidsnota Omgeving) en correspondeert anderzijds met de volgende bepaling uit de Blue Deal:

- "Dit project natte natuur betreft de opmaak en uitvoering van een meerjarenprogramma voor valleierherstel en herstel van natte natuur. Bijzondere aandacht dient te gaan naar het herstel en de bescherming van veengebieden (laagveen, hoogveen, veenbossen) die de grootste hoeveelheid water kunnen vasthouden en ook veel koolstof opslaan. Ook het herstel van historische vloeiwijdensystemen en hermeandering kunnen deel uitmaken van dit programma. Daarnaast vallen ook vochtige graslanden binnen de scope van deze actie. Vochtige graslanden houden water langer vast dan akkerland en zijn ook een hotspot voor koolstof. Daarom dient in de valleien en de polders ingezet te worden op het herstel en de bescherming van vochtige graslanden".
- "Daarnaast werken we een gebiedsspecifiek herstelbeleid uit voor habitatrichtlijngebieden die kampen met structurele verdroging; op die manier gaan droogtemaatregelen hand in hand met het realiseren van de Europese natuurdoelen in deze gebieden. Hiervoor werken ANB, VMM en INBO samen."

De natuurstreefbeelden die vooropgesteld worden in kader van natte natuur, zijn aangeduid in de lijst met natuurstreefbeelden die binnen de projectoproep gebruikt

worden en als download beschikbaar is op natura2000.vlaanderen.be/projectsubsidies-natuur.

Natuurstreefbeelden van de volgende soorten komen in aanmerking voor zover de inrichting volledig past binnen de goedgekeurde soortenbeschermingsprogramma's: weidevogels, porseleinhoen, roerdomp, kwartelkoning en otter.

Voor alle projecten:

- Doelmatigheid van het werk of de werken: 32% van de punten en minimaal de helft van de punten om geselecteerd te worden.
 - o Algemene aanpak
 - o Voorstellen gericht op habitat zijn conform inrichting/beheer van habitats zoals vooropgesteld in het vademecum "Handboek voor beheerders" van Jan van Uytvanck & Geert De Blust (uitgegeven door INBO en Lannoo Campus) en voorstellen gericht op Europees beschermde soorten zijn conform de beheermaatregelen zoals vooropgesteld in het "Handboek voor beheerders, deel II: Soorten" van Jan van Uytvanck & Valérie Goethals (uitgegeven door INBO en Lannoo Campus)
 - De aanpak van het project leidt tot een permanente oplossing.
 - Moeten sommige voorgestelde maatregelen niet of anders uitgevoerd worden?
- o Habitat/leefgebied/maatregelen SBP: de geplande nazorg en beheer (zoals vermeld in het (geplande) beheerplan) zullen leiden tot een goede staat van instandhouding van het habitat of soort volgens de LSVI-criteria (<https://www.ecopedia.be/encyclopedia/lsvi>)
- o De mate waarin het project bijdraagt tot de vermindering van de gevolgen op normale landbouwuutbating.

Het bestaan van een natuurbeheerplan type 2, 3 of 4 of een goedgekeurde verkenningsnota, een voor goedkeuring ingediende verkenningsnota, of een intentie tot opmaak van een natuurbeheerplan type 2, 3 of 4 binnen de 3 jaar na goedkeuring van de projectsubsidie.

- Kosteneffectiviteit: 20% van de punten en minimaal de helft van de punten om geselecteerd te worden.
 - o De kosten liggen binnen de gehanteerde normen (basis: kostenstudie).
- Als de kosten hoger zijn dan voorzien in de kostenstudie, worden de maxima van de studie gehanteerd mits een gegronde argumentatie. Als er geen gegronde reden is voor de kost, wordt het gemiddelde gebruikt.

5 Een natuurstreefbeeld zoals bedoeld in het nieuwe natuurbeheerplan (besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten, en waarover meer info te vinden is op <https://www.natuurenbos.be/natuurstreefbeelden>

- De wijze van communicatie: 20% van de punten.
Over de resultaten van het project wordt gecommuniceerd met omwonenden en/of sectorcollega's.
 - o Aanpak: minimaal gevraagd door de oproep, standaard eigen communicatie, extra voorziene communicatie
 - o Aantal personen die bereikt worden en breedte van de doelgroep

De projecten worden gequoteerd en moeten minimaal 70% of 14/20 halen om geselecteerd te worden.

Van de laagst gerangschikte projecten worden eerst deze met de laagste puntenscore niet weerhouden.

Bij een ex-aequo van deze laagst gerangschikte projecten worden eerst de projecten die het laagst scoren op het criterium 'Bijdrage van het werk of de werken aan de instandhoudingsdoelstellingen' niet weerhouden, en bij verdere gelijke stand op de selectiecriteria 'Doelmatigheid van het werk of de werken' en daarna 'Kosteneffectiviteit'.

2.2 Berekening van de subsidie

De berekeningsbasis van de projectsubsidie zijn de weerhouden totale en aangetoonde kosten van de werken waarvoor de subsidie wordt aangevraagd, verminderd met de eventuele inkomsten van de uitvoering van het gesubsidieerde werk, behoudens de inkomsten van de eventuele verkoop van het gekapte hout.

De reguliere projectsubsidie bedraagt 50% van dit bedrag voor een natuurbeheerplan type 2, 80% voor een natuurbeheerplan type 3 en 90% voor een natuurbeheerplan type 4.

Afhankelijk van het type natuurbeheerplan wordt de subsidie verhoogd tot respectievelijk 75%, 90% of 95% voor de herstelmaatregelen en het terrein die als PAS-relevant aangeduid kunnen worden.

2.3 Uitbetaling van de subsidie

Om de uitbetaling van het volledige bedrag of één van de maximaal drie schijven aan te vragen, maak je gebruik van het digitaal platform door je project te raadplegen en gebruik te maken van de tabs voor rapportering en aanvraag van de uitbetaling. Vergeet niet om dit uiterlijk zes maanden na de afloop van het project volledig af te ronden.

Voor het rapporteren van projecten van vóór 2019, kan u nog steeds gebruik maken van het modelformulier op onze website www.natuurenbos.be/subsidies onder het kopje 'uitgevoerde projecten rapporteren'. De uitleg hieronder blijft dus nog bruikbaar voor deze projecten.

Samen met een enige of laatste schuldvordering voor de projectsubsidie, en uiterlijk zes maanden na de afloop van het project, bezorg je ons het volledige inhoudelijke eindverslag en financiële eindverslag.

Bij de rapportering voeg je als bijlage en volgens de nummering op het formulier de bewijsstukken toe. Hou deze dus goed bij in de loop van de realisatie van je project. Het gaat onder meer om:

- o Een of meerdere facturen waarop het subsidiedossiernummer vermeld is door de leverancier, met daarbij de betalingsbewijzen
- o Uittreksel uit de (analytische) boekhouding van alle relevante boekingen voor dit project (niet van toepassing voor aanvragers die als natuurlijke persoon de projectsubsidie verkregen en facturen ontvangen op persoonlijke naam)
- o Vermelding van alle vergunningen, machtigingen of toelatingen die zijn vereist voor de uitvoering van het project
- o Alle relevante stukken (bestek, publicatie, proces-verbaal van opening, offertes, gunningsverslag, uitvoeringsverslag met meetstaat, proces-verbaal van oplevering, verslag van boetes en straffen en eventuele andere relevante stukken) om aan te tonen dat de wet op de overheidsopdrachten gerespecteerd is. Het dossiernummer van het subsidiedossier wordt op alle stukken vermeld. Eventueel motiveringsstukken waarom deze wetgeving niet van toepassing zou zijn
 - Als de wetgeving overheidsopdrachten niet van toepassing is: een verklaring dat er drie offertes zijn aangevraagd.
- o Als inhoudelijk eindverslag:
 - een volledige weergave van de bereikte resultaten, vergeleken met de beoogde resultaten zoals vermeld in de goedgekeurde projectsubsidieaanvraag
 - een beknopte beschrijving van de activiteiten in het kader van het project inclusief de communicatieactiviteiten vermeld in 3.2
- o Als financieel eindrapport:
 - een gedetailleerde financiële eindafrekening
 - een staat van alle inkomsten en uitgaven voor het project op basis van een analytische boekhouding; of als de aanvrager de projectsubsidie als natuurlijke persoon verkreeg en facturen op persoonlijke naam ontvangt: een staat van alle inkomsten en uitgaven
 - indien van toepassing de gegevens over andere subsidies die goedgekeurd zijn of waarvan de aanvraag nog loopt voor de in deze aanvraag vermelde werken

Natuur en Bos voert op basis van het inhoudelijke eindverslag een terreincontrole uit.

3. Verplichtingen na toekenning

3.1 Termijn van uitvoering en rapportering

De uitvoering van het project start ten vroegste na de officiële goedkeuring van het project en uiterlijk in 2024. De geplande werken en de verplichte communicatie zoals beschreven in het ministeriële besluit volgens op de goedkeuring, moeten volledig uitgevoerd zijn binnen de 3 jaar na de toekenning van de subsidie.

Ten laatste zes maanden na afloop van het project wordt de laatste betalingsaanvraag (zie ook 2.3) ingediend, samen met het inhoudelijke eindverslag en het financiële eindrapport.

3.2 Communicatie

Over de resultaten van het project wordt gecommuniceerd met minstens de omwonenden en/of sectorcollega's.

Hierbij wordt minimaal één terreinbezoek georganiseerd. Het terreinbezoek gaat specifiek over Natura 2000, de doelstellingen voor het gebied en de maatregelen. De contactpersoon van Natuur en Bos wordt daarbij tijdig uitgenodigd. Bijkomende, specifieke en meer uitgebreide communicatieacties kunnen, afhankelijk van het project, relevant en waardevol zijn, en in dat geval een hogere eindquotering opleveren (bijvoorbeeld infomomenten, publicaties, infopanelen, eigen of nieuwe communicatiekanalen, verbreding van de doelgroep, inpassen van het project in een bestaande actie....). Voor projecten inzake natte natuur, wordt steeds vermeld dat het project wordt uitgevoerd in het kader van Blue Deal.

Bij elke communicatie en op elk communicatiemiddel wordt aandacht besteed aan het juist gebruik van logo's en verwijzing naar de subsidieverlenende overheid.

Voor de projecten binnen deze oproep die volledig gefinancierd worden door Natuur en Bos, kan je de te gebruiken logo's terugvinden op <https://www.natuurenbos.be/logos>.

Voor de projecten binnen deze oproep die voor 50% van de toegekende subsidie gefinancierd worden via het Europese landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (ELFPO) binnen het kader van PDPO (Vlaamse Programma Document voor Plattelandontwikkeling, derde editie), gelden specifieke communicatieverplichtingen. Deze verplichtingen kan je nalezen op <http://lv.vlaanderen.be/nl/landbouwbeleid/plattelandontwikkeling/communicatieverplichtingen-begunstigden>.

Daarnaast wordt aan Natuur en Bos een tekst van maximaal één A4 voor de communicatie via nieuwsbrief of website aangeleverd.

Natuur en Bos neemt ook eigen initiatieven rond de communicatie over deze projecten.

3.3 Bekendmaking betalingsgegevens

Van de projecten binnen deze oproep die voor 50% van de toegekende subsidie gefinancierd worden via het Europese landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (ELFPO) binnen het kader van PDPOIII (Vlaamse Programma Document voor Plattelandontwikkeling, derde editie),

worden volgende betalingsgegevens verzameld om bekendgemaakt te worden op www.belpa.be: naam, gemeente en postcode, omvang van de betaling, het type en de omschrijving van de gefinancierde maatregelen.

3.4 Natuurbeheerplan

Er wordt een aanvraag tot goedkeuring van een natuurbeheerplan type 2, 3 of 4, conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten, ingediend bij Natuur en Bos binnen de 3 jaar na de toekenning van de subsidie, waarbij het project en de hiermee beoogde natuurstreefbeelden integraal mee opgenomen worden.

De opmaak gebeurt vanaf 28/10/2017 (publicatiedatum Belgisch Staatsblad) volgens de voorwaarden van het Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2017 betreffende de natuurbeheerplannen en de erkenning van natuurreservaten. Meer info over de te volgen procedure is beschikbaar via <https://www.natuurenbos.be/beleid-wetgeving/natuurbeheer/natuurbeheerplan>. Een bestaand goedgekeurd beheerplan dat nog moet worden aangepast, volgt de overgangsregeling (info via dezelfde link).

4. Terugvordering van subsidies

De gemachtigde personeelsleden van Natuur en Bos en de Vlaamse overheid, en de door hen aangestelde personen kunnen ter plaatse een controle uitvoeren.

De subsidie wordt teruggevorderd in de gevallen vermeld in artikel 13 van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

Daarnaast kan de subsidie ook teruggevorderd worden in de gevallen zoals beschreven in artikel 9 van Afdeling

3 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2017 betreffende de subsidiëring van de planning, de ontwikkeling en de uitvoering van het geïntegreerd natuurbeheer. Natuur en Bos brengt de begunstigde van een terugvordering op de hoogte volgens de procedure zoals beschreven in artikel 10 van ditzelfde Besluit van de Vlaamse Regering. De subsidie wordt ook en op dezelfde wijze teruggevorderd als niet of onvoldoende werd voldaan aan de voorwaarden zoals opgenomen in PDPO met betrekking tot de programmaperiode 2014-2020.

